

Joanna Burska
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie

Badanie efektywności bibliotek — szkolenie on-line dla bibliotekarzy

Słowa kluczowe: *e-learning; kształcenie bibliotekarzy; bibliotekoznawstwo; efektywność bibliotek*

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich od 2010 r. realizuje zadanie związane z badaniem efektywności bibliotek publicznych i pedagogicznych, w ramach realizacji strategii na lata 2010–2021. Szerzej z założeniami i efektami projektu można zapoznać się na portalu [Analiza Funkcjonowania Bibliotek](#). Biblioteki biorące udział w projekcie¹ gromadzą dane statystyczne zgodnie z zestawem danych opracowanym dla danej sieci bibliotek². Do badania efektywności bibliotek — automatycznego obliczania i analizowania wskaźników — wykorzystywana jest aplikacja sieciowa. W efekcie biblioteki otrzymują gotowe mierniki efektywności dla własnej placówki, możliwość analizowania danych własnej biblioteki oraz porównywania się ze średnimi wartościami obliczonymi dla bibliotek uczestniczących w projekcie, według zadanych kryteriów.

Dla reprezentantów bibliotek, które zadeklarują swój udział w projekcie, organizowane są szkolenia, których celem jest przygotowanie ich do obsługi aplikacji on-line do gromadzenia i analizowania danych. Placówki, które przystąpiły do projektu w fazie pilotażowej w latach 2011–2014, uczestniczyły w szkoleniach stacjonarnych. W 2014 r. bibliotekom zaoferowano udział w szkoleniach on-line przy wykorzystaniu platformy Clickmeeting. Prowadzone są one przez dwie osoby z zespołu ds. badania efektywności bibliotek SBP, które ukończyły szkolenie w zakresie prowadzenia szkoleń on-line i legitymują się odpowiednimi certyfikatami. Szkolenia — zarówno bibliotekarzy, jak i trenerek — dofinansowane zostały przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego w ramach grantu uzyskanego przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

Pierwszą edycję szkoleń zorganizowano we wrześniu br. dla grupy liczącej 11 osób — pracowników bibliotek pedagogicznych z różnych regionów Polski. Drugą edycję — na przełomie października i listopada br. — również dla 11 osób, ale tym razem z bibliotek publicznych. Każde ze szkoleń składało się z czterech modułów trwających od 60 do 80 minut. Program szkolenia obejmował następujące zagadnienia:

- Moduł 1. Podstawy pracy na platformie i wprowadzenie do projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek (AFB).

¹ Do badań prowadzonych przez SBP dołączyły biblioteki szkół wyższych, w ramach projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek Naukowych.

² Wskaźniki funkcjonalności i statystyka. W: *Analiza Funkcjonowania Bibliotek* [on-line]. [dostęp 22.10.2014]. Dostępny w: <http://afb.sbp.pl/materialy/materialy>.

- Moduł 2: Prezentacja funkcjonalności aplikacji do gromadzenia danych statystycznych oraz rejestracja biblioteki w systemie.
- Moduł 3: Wprowadzanie danych statystycznych do formularza w aplikacji do gromadzenia danych AFB.
- Moduł 4: Analiza danych w systemie.

Treści szkoleniowe, w tym ćwiczenia, w przypadku każdej edycji zostały przystosowane do potrzeb danej sieci bibliotek. W systemie komputerowym wygenerowano bazy szkoleniowe, dla każdego typu bibliotek. Dzięki temu trenerki mogły podczas zajęć tworzyć w aplikacji testowe formularze rejestracyjne, a formularze statystyczne wypełniać fikcyjnymi danymi, aby zaprezentować wszystkie funkcjonalności aplikacji, w tym zasady prawidłowego wypełniania danych i ograniczenia systemowe.

Między poszczególnymi modułami spotkań szkoleniowych uczestnicy proszeni byli o poświęcenie nieco czasu na pracę własną, aby zapoznać się z zestawem danych statystycznych, wskaźnikami i definicjami, a przede wszystkim praktycznie przećwiczyć zakładanie konta biblioteki i wypełnianie formularza z danymi statystycznymi. Trenerki wspomagały w tym czasie uczestników szkolenia drogą elektroniczną i koordynowały cały proces. Wprowadzone przez uczestników dane posłużyły do zaprezentowania możliwości analizy danych podczas ostatniego modułu kursu.

Szkolenia zakończyła ewaluacja, a wszyscy uczestnicy otrzymali certyfikaty jego ukończenia. Organizatorzy i trenerki serdecznie dziękują wszystkim uczestnikom za aktywny udział w szkoleniach i mają nadzieję, że wszystkie biblioteki, które zgłosiły pracowników na szkolenia dołączą do badań efektywności bibliotek w roku 2015.

Analiza Efektywności Bibliotek, to jedyne ogólnopolskie badanie statystyczne bibliotek, które przygotowuje do udziału w nim m.in. poprzez oferowane przedstawicielom tych instytucji szkolenia. Na szkoleniach bibliotekarze gromadzący dane statystyczne w aplikacji AFB nabywają umiejętności obsługi aplikacji, prawidłowego gromadzenia danych w aplikacji, poznają obowiązujące definicje danych i wskaźników, zapoznają się praktycznie z możliwościami analizy danych i wskaźników oraz mają możliwość skonsultowania swoich wątpliwości na bieżąco. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, organizując szkolenia dla reprezentantów bibliotek chcących dołączyć do AFB, zyskuje wpływ na jakość składanych danych, a co za tym idzie, na jakość całości badania efektywności bibliotek.